

دانشگاه باقرالعلوم

دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام

دانشکده: معارف، فلسفه و کلام اسلامی

رساله جهت اخذ درجه دکتری

رشته: مدرسی معارف اسلامی

مبانی نظری اسلام

عنوان:

نقش نگرش سیستمی در کارآمدی نظام اسلامی

مبتنی بر نظریه ولایت فقیه

استاد راهنما:

حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد واعظی

استاد مشاور:

دکتر سیدمحمد حسین هاشمیان

نگارش:

سید غلامرضا موسوی

فروردین ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه باقر العلوم

دانشگاه باقر العلوم علیه السلام

دانشکده: معارف، فلسفه و کلام اسلامی

رساله جهت اخذ درجه دکتری

رشته: مدرسی معارف اسلامی

مبانی نظری اسلام

عنوان:

نقش نگرش سیستمی در کارآمدی نظام اسلامی

مبتنی بر نظریه ولایت فقیه

استاد راهنما:

حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد واعظی

استاد مشاور:

دکتر سید محمد حسین هاشمیان

نگارش:

سید غلامرضا موسوی

فروردین ۱۳۹۱

تقدیم بہ:

دردانہ عصر

بہ او کہ امیر مؤمنان زمانہ خود بود

بہ او کہ جمع بین اضداد بود

بہ او کہ نشان از بی نشان ما بود

بہ او کہ بین حقوق ملت و تکلیف دینی آشتی برقرار کرد

بہ او کہ عاشق مردم بود

بہ امام خمینی قدس اللہ نفسہ الزکیہ

تقدیر و تشکر

برخود لازم می‌دانم از راهنمایی و مساعدت کسانی که در به سامان یافتن این پژوهش مرا یاری رساندند کمال تقدیر و تشکر را بنمایم. خصوصاً از:

۱. استاد فرزانه جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر واعظی به عنوان استاد راهنما؛
۲. همکار عزیز جناب آقای دکتر سید محمدحسین هاشمیان به عنوان استاد مشاور؛
۳. برادر عزیز ریاست محترم دانشگاه باقرالعلوم(ع) جناب آقای دکتر مریجی به خاطر ایجاد فضای مناسب برای نگارش رساله؛
۴. صدیق مکرم و معزز جناب حجت الاسلام والمسلمین علیرضا امینی که اکثر تجارب مدیریتی خود را مدیون ایشان هستم؛
۵. آقایان ریزانه و جعفری که در تجزیه و تحلیل پرسشنامه‌ها در فصل دوم کمک موثر به اینجانب کردند؛
۶. از پدر و مادر عزیز و خانواده صبورم که با دعای خیر بدرقه راه بودند.

چکیده

یکی از دغدغه‌های اصلی کشورهای در حال توسعه، کارآمدی نظام سیاسی است. نظام مقدس جمهوری اسلامی به عنوان نخستین تجربه حکومت اسلامی در سالهای اخیر، و تنها نسخه نظام سیاسی مبتنی بر ولایت و رهبری فقیه نیز از قاعده فوق مستثنی نبوده و بحث کارآمدی از چالشهای توسعه و پیشرفت آن می‌باشد. تحقیق پیش رو ضمن مروری بر ادبیات کارآمدی و با جمع‌بندی تعاریف، نگاهی تازه به این مقوله دارد. الگوی پیشنهادی رهیافت «تحلیل سیستمی»، کارآمدی را دارای ارتباط وثیق با نگرش سیستمی (کل نگر) می‌داند، که می‌بایست نظام جمهوری اسلامی با این رهیافت نسبت به مهندسی مجدد سیستم، ارتقاء یا نوسازی آن اقدام کند. یعنی با بکارگیری نگرش سیستمی در مدیریت کلان جامعه با مسائل و موضوعات برخورد سیستمی کند و در رفتارهای خود به دنبال تشخیص عناصر تشکیل دهنده موضوع و پیوندهای موجود بین این عناصر باشد. در اینجا است که نگاه سیستمی به او کمک می‌کند به مسائل به صورت جامع و نظامند نگاه کند و با بهره‌گیری از این نگاه به حل مسائل اقدام نماید. در هر حال با بکارگیری این روش این امکان فراهم می‌شود مدیران و دولتمردان وضعیت نظام سیاسی را با نگاه معرفت شناسانه درجه دو رصد کنند و از طریق تغییر یا تکمیل حلقه‌های مفقوده، برای بهبود سیستم، تلاش نمایند. ضمن آنکه ظرفیت‌های رهبری نظام، به عنوان ظرفیت بی‌بدیل، و نقطه تعادل نظام سیاسی، نقش محوری را در بهبود سیستم ارائه می‌کند.

در این پژوهش سعی شده است بر اساس روش توصیفی - تحلیلی به مطالعه نظام جمهوری اسلامی ایران پرداخته شود و نقائص سیستمی آن اعم از ورودی سیستم (منابع قدرت نظام) فرایندهای سیستم شامل (نقش و جایگاه عناصر نظام، روابط قوا) خروجی سیستم (چشم انداز نظام) و بازخورد گیری سیستم (نظارت و ارزیابی نظام) که با نگرش سیستمی رصد شده است، بیان گردد.

فهرست تفصیلی مطالب

فصل اول: کلیات طرح تفصیلی، چارچوب مفهومی (مفاهیم)	۱
گفتار اول: کلیات (طرح تفصیلی)	۲
۱. بیان مسأله	۲
۲. اهمیت و فایده این بحث	۴
۳. سابقه تحقیق و جنبه نوآوری آن	۴
۴. اهداف تحقیق	۶
۵. سوال اصلی و فرعی	۷
۶. پیش فرض	۷
۷. چارچوب مفهومی و روش تجزیه و تحلیل اطلاعات	۷
۸. سازماندهی تحقیق	۸
گفتار دوم: مفاهیم	۹
۱- مفهوم سیستم	۹
۱-۱- معنای سیستم	۹
۱-۲- اجزای سیستم	۱۱
۱-۳- ویژگیهای سیستم	۱۳
۱-۴- طبقه بندی سیستمها	۱۸
۱-۴-۱- سیستم اصلی و فرعی	۱۸
۱-۴-۲- سیستم باز و بسته	۱۸
۱-۴-۳- سیستم مکانیک، ارگانیك و اجتماعی	۱۹
۱-۴-۴- سیستمهای ساده و پیچیده	۲۹
۱-۴-۵- سیستم به مثابه سازمان	۳۱

۳۳	۲- نگرش سیستمی
۳۳	۲-۱- خاستگاه تفکر و نگرش سیستمی
۳۵	۲-۲- نگرش سیستمی و سایر علوم
۳۸	۲-۳- مفهوم نگرش سیستمی
۳۹	۲-۳-۱- تفکر تحلیلی
۴۰	۲-۳-۲- تفکر ترکیبی
۴۱	۲-۴- فوائد نگرش سیستمی
۴۳	۲-۵- موانع نگرش سیستمی
۴۵	۳- کارآمدی
۴۶	۳-۱- مفهوم کارایی Efficiency
۴۷	۳-۲- مفهوم اثر بخشی Effectiveness
۴۸	۳-۳- مفهوم بهره‌وری Productivity
۵۰	۳-۴- مفهوم کارآمدی
۵۰	۳-۵- نظریه‌های کارآمدی
۵۰	۳-۵-۱- نظریه توفیق
۵۴	۳-۵-۲- نظریه رضایت مردم
۵۴	۳-۵-۳- نظریه سیستم
۵۴	۳-۵-۴- نظریه نسبیّت
۵۵	۳-۵-۵- نظریه ذاتی عملی
۵۵	۳-۵-۶- نظریه تحقق کارویژه های دولت
۵۶	۳-۵-۷- نظریه انجام تکلیف
۵۶	۳-۵-۸- نظریه میزان تأثیرگذاری در روند امور
۵۶	۳-۵-۹- نظریه ترکیبی (با محوریت انجام تکلیف)
۵۷	۳-۶- چند نکته مهم در خصوص کارآمدی
۶۱	۴- ولایت فقیه
۶۱	۴-۱- تعریف سیاست

۶۲	۴-۲ - ضرورت داشتن اندیشه سیاسی
۶۲	۴-۳ - تعریف دین
۶۳	۴-۴ - شناسایی دو چهره از دین
۶۵	۵ - ارتباط دین و سیاست
۶۵	۵-۱ - نظریه اول: (نظریه جدایی دین از سیاست)
۶۶	۵-۲ - نظریه دوم: (عینیت دین و سیاست)
۶۶	۶- اسلام و نظام سیاسی
۶۷	۶-۱ - دیدگاه سلبی
۶۷	۶-۲ - دیدگاه ایجابی
۷۰	۶-۳ - مدل‌های نظام سیاسی اسلام
۷۰	۶-۳-۱ - ولایت فقیه
۷۰	۶-۳-۲ - وکالت فقیه
۷۳	۶-۳-۳ - نظارت فقیه
۷۵	۶-۴ - نظریه‌های ولایت فقیه
۷۶	۶-۴-۱ - نظریه انتصابی بودن ولی فقیه
۷۷	۶-۴-۲ - نظریه انتخابی بودن ولی فقیه
۷۸	۶-۴-۳ - نظریه ولایت فقیه از باب حسبه
۷۹	۶-۵ - ولایت مطلقه
۸۴	فصل دوم: توصیف و تحلیل نظام جمهوری اسلامی بر اساس رهیافت «نگرش سیستمی»
۸۵	مقدمه: ساختارها و کارکردهای نظام سیاسی
۹۴	گفتار اول: ابهام در ورودی سیستم (منابع قدرت نظام)
۹۵	۱. ابهام اولیه
۹۵	۱-۱. مشروعیت الهی (نظریه انتصاب)
۹۶	۱-۲. مشروعیت مردمی (نظریه انتخاب)
۹۸	۲. ابهامات ثانویه ناشی از ابهام اولیه
۹۸	۲-۱. نقش مردم

۹۹	۲-۲. نقش مجلس خبرگان رهبری
۹۹	۲-۳. نظارت بر رهبری
۱۰۰	۲-۴. انحلال خبرگان
۱۰۳	۲-۵. مشروعیت قانون اساسی
۱۰۴	۲-۶. مشروعیت مجلس خبرگان رهبری
۱۰۵	۲-۷. فوق قانون بودن رهبری
۱۰۷	۲-۸. وظایف رهبری
۱۰۷	۲-۹. اختیارات رهبری
۱۰۹	۲-۱۰. مشروعیت قوای سه‌گانه
۱۱۰	۲-۱۱. عزل رهبری
۱۱۰	۲-۱۲. مدت رهبری
۱۱۱	۲-۱۳. تقدس رهبری
۱۱۳	گفتار دوم: ابهام در فرایندهای سیستم
۱۱۳	بخش اول: ابهام در نقش و جایگاه عناصر نظام
۱۱۳	۱- جایگاه و نقش مجلس خبرگان رهبری
۱۱۳	۱-۱. مجلس خبرگان نهاد وابسته یا نهاد مستقل
۱۱۴	۱-۲. ترکیب مجلس خبرگان
۱۱۶	۱-۳. وظائف خبرگان
۱۱۶	۱-۳-۱. نظارت بر رهبری
۱۲۱	۱-۳-۲. نظارت بر دستگاه‌های رهبری
۱۲۴	۱-۲-۳. ابهام در هیأت تحقیق
۱۲۵	۲- جایگاه و نقش رهبری نظام
۱۲۵	۲-۱. معنای ولایت فقیه
۱۲۷	۲-۲. ولایت مطلقه فقیه
۱۲۹	۲-۳. نظارت رهبری بر قوای سه‌گانه و دستگاه‌های تحت پوشش ایشان
۱۳۱	۲-۳-۱. نظارت بر قوه مقننه

- ۲-۳-۲. نظارت بر قوه مجریه ۱۳۴
- ۲-۳-۴. نظارت بر قوه قضائیه ۱۳۵
- ۲-۳-۵. نظارت بر نهادهای خارج از قوای سه‌گانه ۱۳۵
- ۲-۴. اوامر ارشادی و مولوی رهبری ۱۳۸
- ۲-۵. عدم ضمانت اجرایی در صورت اجرا نکردن احکام ۱۴۱
- ۲-۶. ابهام در برخی دیگر از وظائف رهبری ۱۴۱
- ۲-۶-۱. معضلات نظام ۱۴۱
- ۲-۶-۲. سیاستهای کلی ۱۴۳
- ۲-۶-۳. شورای بازنگری ۱۴۳
- ۲-۶-۴. حکم رئیس جمهور ۱۴۳
- ۳- جایگاه و نقش مجمع تشخیص مصلحت نظام ۱۴۵
- ۴- جایگاه و نقش شورای نگهبان ۱۴۶
- ۴-۱. ماهیت شورای نگهبان ۱۴۷
- ۴-۲. نظارت استصوابی ۱۴۸
- ۴-۳. پاسخگو نبودن ۱۵۱
- ۴-۴. تفسیر قانون اساسی ۱۵۲
- ۴-۵. تفاسیر مختلف ۱۵۳
- ۵- جایگاه و نقش شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۵۵
- ۶- جایگاه و نقش رئیس جمهوری ۱۶۱
- ۶-۱. سیاستها و برنامه‌های رئیس جمهور ۱۶۱
- ۶-۲. نماد حاکمیت ۱۶۱
- ۶-۳. نظارت بر رئیس جمهور ۱۶۳
- ۶-۴. اجرای قانون اساسی ۱۶۳
- ۷- جایگاه و نقش مجلس شورای اسلامی ۱۶۷
- ۸- جایگاه و نقش قوه قضائیه ۱۷۵
- بخش دوم: ابهامات روابط قوا ۱۸۱
۱. تفکیک مطلق یا نسبی قوا، اختلاط قوا ۱۸۱
۲. تفکیک قوا و مسئله رهبری ۱۸۳
- ۲-۱. رابطه مقام رهبری با قوای سه‌گانه ۱۸۳
- ۲-۲. مکانیزم حل اختلاف قوا ۱۸۶
- ۲-۳. مکانیزم ایجاد هماهنگی قوا ۱۸۸
۳. تعامل قوای سه‌گانه با یکدیگر ۱۹۱

۱۹۲	۳-۱. تعارض درون قوه‌ای
۱۹۳	۳-۲. تعارض‌های برون قوه‌ای
۱۹۳	۳-۲-۱. تعارض قوه مجریه با مقننه
۱۹۵	۳-۲-۲. تعارض قوه مجریه و قضائیه
۱۹۶	۳-۳-۳. تعارض قوه مقننه و قضائیه
۱۹۸	گفتار سوم: ابهام در خروجی سیستم
۱۹۹	۱. حوزه تقنین
۲۰۰	۲. حوزه اجرا
۲۰۱	۳. حوزه نظارت و ارزیابی
۲۰۳	گفتار چهارم: ابهام در بازخوردگیری سیستم (نظارت و ارزیابی)
۲۱۳	فصل سوم: نقش و ظرفیتهای ولایت فقیه در مدیریت نظام جمهوری اسلامی ایران
۲۱۴	مقدمه
۲۱۵	گفتار اول: نقش مدیریت عالی رهبری در نظام جمهوری اسلامی ایران
۲۱۶	۱- تعیین سیاستهای کلی نظام
۲۱۷	۱-۱- سند چشم انداز
۲۱۷	۱-۲- سیاستهای کلان برنامه‌های توسعه
۲۱۸	۱-۳- سیاستهای کلان نظام در سایر بخشها
۲۲۰	۱-۴- سیاستهای فرهنگی
۲۲۲	۱-۵- تشکیل شورای راهبردی روابط خارجی
۲۲۳	۲- تنظیم روابط قوا (ایجاد هماهنگی)
۲۲۶	۳- حل اختلاف قوا
۲۲۷	۴- حل معضلات نظام
۲۳۰	۵- ایجاد و حفظ تعادل در حضور گروههای مختلف سیاسی
۲۳۱	۶- سایر موارد
۲۳۱	گفتار دوم: نقش معرفت‌زایی رهبری در نظام جمهوری اسلامی ایران
۲۳۲	۱- مرحله شکل‌گیری نظام اسلامی
۲۳۲	۱-۱- اندیشه‌سازی
۲۳۵	۱-۲- بینش‌سازی (آگاهی بخشی)

۲۳۶	۱-۳- نظام سازی
۲۳۸	۲- مرحله شکوفایی نظام اسلامی
۲۳۸	۲-۱- گفتمانهای امام خمینی(ره)
۲۳۹	۱. جمهوری اسلامی
۲۴۰	۲. احترام به رای مردم
۲۴۲	۳. مصلحت نظام
۲۴۵	۴. فقه پویا
۲۴۶	۵. اسلام ناب و اسلام آمریکایی
۲۴۸	۶. قانون مداری
۲۵۰	۷. تکلیف مداری
۲۵۲	۸. وحدت کلمه (توحید کلمه)
۲۵۳	۹. کلمه توحید
۲۵۵	۱۰. همه باهم
۲۵۶	۱۱. خودکفایی
۲۵۷	۱۲. خود اتکایی
۲۵۸	۱۳. بسیج
۲۶۰	۱۴. جهاد و شهادت
۲۶۱	۱۵. استکبارستیزی
۲۶۲	۲-۲- گفتمانهای مقام معظم رهبری
۲۶۳	۱. جنبش عدالت خواهی
۲۶۴	۲. مبارزه با فقر، فساد و تبعیض
۲۶۶	۳. خواص و عوام
۲۶۷	۴. ریزش و رویش
۲۶۸	۵. اشرافی گری
۲۶۹	۶. تهاجم فرهنگی
۲۷۰	۷. آزاد اندیشی
۲۷۲	۸. جنبش نرم افزاری
۲۷۳	۹. نامگذاری سالها

۲۷۴	۱۰. پیشرفت و عدالت
۲۷۸	۳- مرحله تمدن‌سازی
۲۸۳	فصل چهارم: جمع بندی و ارائه پیشنهادات
۲۸۴	۱. جمع بندی
۲۹۴	۲. پیشنهادات
۲۹۴	۲-۱. بازنگری کلی قانون اساسی
۲۹۶	۲-۲. حل ابهامات پیرامون مقام رهبری از سوی خبرگان رهبری
۲۹۷	۲-۳. حرکت به سوی پارلمان‌تاریسم
۲۹۹	۲-۴. حرکت به سوی تحزب
۳۰۰	۲-۵. تنقیح قوانین
۳۰۱	۲-۶. لزوم در نظر گرفتن ضمانت برای اجرای قوانین
۳۰۲	۲-۷. سپردن اجرای قانون اساسی به رهبری
۳۰۲	۲-۸. صدور حکم حکومتی برای رفع عاجل برخی از مشکلات
۳۰۳	۲-۹. ادغام دستگاه‌های همسو
۳۰۴	۲-۱۰. مهندسی مجدد شورای عالی انقلاب فرهنگی
۳۰۴	۲-۱۱. ارجاع قوانینی که مصوبان آن ذی نفع هستند، به سایر مراجع قانونی دیگر
۳۰۵	۲-۱۲. حرکت از هماهنگی ناسالم به سمت ایجاد هماهنگی سالم
۳۰۶	۲-۱۳. اتخاذ سیاست و راهبرد برد-برد
۳۰۷	۲-۱۴. تعیین اولویتهای نظام دینی در مقاطع مختلف توسط رهبری نظام
۳۰۸	ضمیمه: نگرش سنجی نخبگانی در خصوص کارآمدی نظام جمهوری اسلامی
۳۰۹	گفتار اول: روش پژوهش
۳۰۹	۱- روش تحقیق
۳۱۰	۲- جامعه آماری
۳۱۱	۳- تعیین حجم نمونه
۳۱۲	۴- روش نمونه گیری
۳۱۲	۵- ابزار جمع آوری اطلاعات
۳۱۳	۶- مکانیزم طراحی پرسشنامه
۳۲۷	۷- پایایی

- ۸- روایی ۳۳۹
- ۹- شیوه اجرای پژوهش ۳۳۹
- ۱۰- روش گردآوری اطلاعات (میدانی کتابخانه‌ای و غیره) ۳۳۰
- ۱۱- روشهای آماری این پژوهش ۳۳۰
- گفتار دوم: تجزیه و تحلیل آماری ۳۳۱
- ۱- آمار توصیفی ۳۳۱
- ۱-۱- میزان تحصیلات کلاسیک پاسخگویان ۳۳۱
- ۱-۲- میزان تحصیلات حوزوی پاسخگویان : ۳۳۳
- ۱-۳- گروه تحصیلات پاسخگویان: ۳۳۳
- ۱-۴- سابقه ایثارگری پاسخگویان: ۳۳۴
- ۱-۵- سابقه مدیریت پاسخگویان: ۳۳۵
- ۱-۶- محل خدمت پاسخگویان: ۳۳۶
- ۲- آمار استنباطی (آزمون فرضیه‌های پرسشنامه) ۳۳۶
- ۳- آزمون آماری t-test برای اهداف میانی ۳۴۰
- ۳-۱- بررسی اهداف میانی حوزه فرهنگی- اجتماعی نظام جمهوری اسلامی ایران ۳۴۰
- ۳-۲- بررسی اهداف میانی حوزه اقتصادی نظام جمهوری اسلامی ایران ۳۴۳
- ۳-۳- بررسی اهداف میانی حوزه سیاسی نظام جمهوری اسلامی ایران ۳۴۵
- ۴- شناسایی مهمترین شاخص‌ها در هر یک از حوزه‌ها و اهداف میانی آنها ۳۴۷
- ۴-۱- مهمترین حوزه‌ها در نظام جمهوری اسلامی کدامند؟ ۳۴۷
- ۴-۲- مهمترین اهداف میانی حوزه فرهنگی- اجتماعی در نظام جمهوری اسلامی کدامند؟ ۳۴۷
- ۴-۳- مهمترین اهداف میانی حوزه اقتصادی در نظام جمهوری اسلامی کدامند؟ ۳۴۸
- ۴-۴- مهمترین اهداف میانی حوزه سیاسی در نظام جمهوری اسلامی کدامند؟ ۳۴۹
- ۴-۵- مهمترین شاخص‌های کارآمدی نظام جمهوری اسلامی کدامند؟ ۳۵۰
- منابع ۳۵۳

فهرست اشکال و جداول

- شکل (۱-۱) سازمان به عنوان یک سیستم ۱۳
- جدول (۱-۲) کنت بولدینگ ۳۰
- شکل (۱-۳) بر اساس نظر دیوید ایستون ۳۷
- جدول (۱-۴) مقایسه دو تفکر تحلیلی و ترکیبی ۴۱
- نمودار (۱-۵) مقایسه کارایی و اثربخشی ۴۸
- شکل (۱-۶) ارتباط هدف غائی حکومت اسلامی با نظامهای مختلف ۵۴
- شکل (۲-۱) رویکردهای مختلف مهندسی کشور ۸۶
- نمودار (۲-۲) نظام جمهوری اسلامی ۹۰
- جدول (۲-۳) حدود وظایف و اختیارات رهبری در قانون اساسی ۱۳۰
- شکل (۲-۴) رابطه رهبری با سایر قوا (رهبری به عنوان قوه چهارم) ۱۸۵
- شکل (۲-۵) رابطه رهبری با سایر قوا (قوای سه گانه در محیط اراده رهبری) ۱۸۵
- شکل (۲-۶) فرایند کارآمدی ۱۸۹
- شکل (۲-۷) ارتباط بین اجزاء مراحل سهگانه در مدیریت استراتژیک ۲۰۱
- جدول (۲-۸) دستگاههای مختلف نظارتی ۲۰۳
- جدول (۲-۹) اهداف و وظایف نهادهای نظارت و ارزیابی در کشور ۲۰۵
- جدول (۲-۱۰) ماتریس تشابه اهداف و وظایف نهادهای نظارت و ارزیابی در کشور ۲۰۸
- جدول (۲-۱۱) نهادهای مشابه در انجام نظارت ۲۰۹
- جدول (۲-۱۲) نسبت وظایف به نهادها ۲۱۰
- شکل (۳-۱) سطوح فرهنگ از دیدگاه شاین ۲۲۱
- شکل (۳-۲) نمودار ظرفیتهای رهبری نظام در بعد معرفتزیایی ۲۸۱
- جدول (۵-۱) طیف ۵ گزینه ای لیکرت ۳۱۳
- جدول (۵-۲) اهداف فرهنگی - اجتماعی ۳۱۴
- جدول (۵-۳) اهداف اقتصادی ۳۱۶
- جدول (۵-۴) اهداف سیاسی ۳۱۸
- جدول (۵-۵) پرسشنامه ۳۲۳
- جدول (۵-۶) ضریب آلفای کرونباخ برای محاسبه پایایی پرسشنامه در حوزه فرهنگی - اجتماعی ۳۲۸

- جدول ۵-۷) ضریب آلفای کرونباخ برای محاسبه پایایی پرسشنامه در حوزه اقتصادی ۳۲۸
- جدول ۵-۸) ضریب آلفای کرونباخ برای محاسبه پایایی پرسشنامه در حوزه سیاسی ۳۲۸
- جدول ۵-۹) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تحصیلات کلاسیک ۳۳۲
- شکل ۵-۱۰) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تحصیلات کلاسیک ۳۳۲
- جدول ۵-۱۱) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تحصیلات حوزوی ۳۳۳
- شکل ۵-۱۲) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تحصیلات حوزوی ۳۳۳
- جدول ۵-۱۳) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گروه تحصیلی ۳۳۳
- شکل ۵-۱۴) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب گروه تحصیلی ۳۳۴
- جدول ۵-۱۵) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سابقه ایثارگری ۳۳۴
- شکل ۵-۱۶) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سابقه ایثارگری ۳۳۴
- جدول ۵-۱۷) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سابقه مدیریت ۳۳۵
- شکل ۵-۱۸) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سابقه مدیریت ۳۳۵
- جدول ۵-۱۹) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محل خدمت ۳۳۶
- جدول ۵-۲۰) آزمون آماری t-test برای حوزه فرهنگی- اجتماعی ۳۳۸
- جدول ۵-۲۱) آزمون آماری t-test برای حوزه اقتصادی ۳۳۹
- جدول ۵-۲۲) آزمون آماری t-test برای حوزه سیاسی ۳۳۹
- جدول شماره ۵-۲۳) آزمون آماری t-test برای حوزه فرهنگی- اجتماعی (هدف میانی اول) ۳۴۰
- جدول شماره ۵-۲۴) آزمون آماری t-test برای حوزه فرهنگی- اجتماعی (هدف میانی دوم) ۳۴۱
- جدول شماره ۵-۲۵) آزمون آماری t-test برای حوزه فرهنگی- اجتماعی (هدف میانی سوم) ۳۴۱
- جدول شماره ۵-۲۶) آزمون آماری t-test برای حوزه فرهنگی- اجتماعی (هدف میانی چهارم) ۳۴۲
- جدول شماره ۵-۲۷) آزمون آماری t-test برای حوزه فرهنگی- اجتماعی (هدف میانی پنجم) ۳۴۲
- جدول شماره ۵-۲۸) آزمون آماری t-test برای حوزه اقتصادی (هدف میانی اول) ۳۴۳
- جدول ۵-۲۹) آزمون آماری t-test برای حوزه اقتصادی (هدف میانی دوم) ۳۴۳
- جدول ۵-۳۰) آزمون آماری t-test برای حوزه اقتصادی (هدف میانی سوم) ۳۴۴
- جدول ۵-۳۱) آزمون آماری t-test برای حوزه اقتصادی (هدف میانی چهارم) ۳۴۴
- جدول ۵-۳۲) آزمون آماری t-test برای حوزه سیاسی (هدف میانی اول) ۳۴۵
- جدول ۵-۳۳) آزمون آماری t-test برای حوزه سیاسی (هدف میانی دوم) ۳۴۵
- جدول ۵-۳۴) آزمون آماری t-test برای حوزه سیاسی (هدف میانی سوم) ۳۴۶
- جدول ۵-۳۵) آزمون آماری t-test برای حوزه سیاسی (هدف میانی چهارم) ۳۴۶

- جدول ۵-۳۶) نتایج آزمون فریدمن (تعداد = ۷۸) ۳۴۷
- جدول ۵-۳۷) نتایج آزمون فریدمن (تعداد = ۷۸) ۳۴۸
- جدول ۵-۳۸) نتایج آزمون فریدمن (تعداد = ۷۸) ۳۴۹
- جدول ۵-۳۹) نتایج آزمون فریدمن (تعداد = ۷۸) ۳۴۹
- جدول ۵-۴۰) نتایج آزمون فریدمن (تعداد = ۷۸) ۳۵۱

فصل اول:

کلیات

[طرح تفصیلی، چارچوب مفهومی (مفاهیم)]

گفتار اول: کلیات (طرح تفصیلی)

۱. بیان مسأله

نظام مقدس جمهوری اسلامی با اتکاء بر مبانی دینی، تجربه کاملاً جدیدی از لحاظ شکل و ماهیت سیستم حکومت دینی است. به عنوان نخستین تجربه حکومت اسلامی طی قرون اخیر و تنها نسخه نظام سیاسی مبتنی بر ولایت و رهبری فقیه، در دنیای متلاطم امروزی است. اما آنچه اینک ضرورت دارد بررسی و ارزیابی دستاوردهای نخستین تجربه حکومت دینی پس از قرن‌ها دوری از حاکمیت دینی و تبیین کارآمدی یا ناکارآمدی آن می‌باشد. طبیعی است بحث کارآمدی نظام جمهوری اسلامی یا ناکارآمدی آن یعنی بحث از کارآمدی یا ناکارآمدی حاکمیت دینی، امروزه با گذشت سی و پنج سال از انقلاب اسلامی، کمتر کسی تردیدی در مشروعیت این نظام دارد. اما هر حکومتی در عرصه تحقق کارویژه‌ها، وظائف و اهداف خود با درجه‌ای از ناکارآمدی و یا دغدغه آن مواجه می‌شود چرا که ناکارآمدی یکی از اساسی‌ترین چالش‌های توسعه و پیشرفت هر کشور می‌باشد و هرگونه طراحی توسعه می‌بایستی جایگاه ویژه‌ای برای ارتقاء کارآمدی در تمام جوانب و عرصه‌ها قائل باشد.

به عبارت دیگر هر سامانه مدیریتی و هر سازمانی و از همه مهمتر نهاد دولت علاوه بر مشروعیت اولیه، باید به دنبال مشروعیت ثانویه و یا همان کارآمدی باشد تا بتواند دوام حکومت را